

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות דף מו

עניין: מחצית השקל קודם פורים

רש"י מנחות כא:

אינו חוטא. מדקאמר אינו חוטא מכלל דלכתחילה לא מייחזי וטעמא מפרש צמס' שקלים דכתיב כל העובר על הפקודים ושצט לוי לא נפקד ואע"ג דאיכא למימר הא מייחזי חולין לעזרה אפילו הכי אינו חוטא כדמפרש לקמן: ב"ה בהן שאינו שוקף חוטא. בשקלים מפרש טעמא דכתיב זה יתנו זה צגימטריא שנים עשר שצטים והיינו (א) שצט לוי ° וכל העובר מפרש התם כל העובר צים סוף: לעצמן. להנחתן

תוס' מנחות כא:

לעיל (דף טו:): כ"ה בהן ששוקף אינו חוטא. לכן צוכרי אפילו לויס פטורים כמו כהנים כדפריש טעמא צמסכת שקלים כל העובר על הפקודים ושצט לוי לא נפקד אצל רבן יוחנן בן זכאי דריש כל העובר עובר צים סוף אף על גב דכתיב צפרשת אלה פקודי מאת ככר ואלף י"ו ותשעה היינו לתרומת האדנים שלש תרומות היו כדמפרש צקונטרס צפרשת כי תשא וצאותה של האדנים לא היה שצט לוי אצל צאותה של לורך קרבנות היו והשתא ניחא טפי הא דכתיב כל העובר צים סוף [משמע] על הפקודים [ד"ה] [והא] דכתיב על הפקודים משום תרומת אדנים ומיהו צלא"ה יש לפרש כל העובר על הפקודים שנפקדו צין לצדס צין עס ישראל:

חתם סופר או"ח סי' קמג

מה שהקשה אפירש"י במנחות מ"ו ע"ב ד"ה שאינו שוקל חוטא, דכל הראוי לפקוד קאמר היינו מבין כ' וכו', וסותר עצמו למה שפירש הוא עצמו לעיל במנחות כ"א ע"ב כהירושלמי דשקלים דר' יוחנן בן זכאי סובר כל העובר בים סוף, אלו דבריו דפר"מ. ואנא תיובתא לא חזינא, דבדף כ"א לא פירש אלא רישא דקרא כל העובר בים סוף אבל על הפקודים מאי עביד ליה, והיא קושית תוס' שם ד"ה כל כהן וכו' בסוף הדבור ונדחקו בזה, ויעיין ביפה מראה בירושלמי דשקלים שנדחק עוד, ואתי רש"י לומר דאתי להשוות דכל העובר בים סוף יתן משעה שראוי סתם ישראל לעבור על הפקודים שהוא מבין עשרים ומעלה, ותוס' מייאנו בזה, נראה דס"ל שוקלין מבין י"ג, והוא פלוגתת הרע"ב עם הת"ט פ"ק דשקלים [משנה ג' וד'] ורמזה מג"א סי' תרצ"ד סק"ג ועיין לחם שמים על משנה דשקלים:

מגן אברהם

צשחרית קודם קריאת המגילה: ג מבין עשרים וכו'. זהו לדעת צ: (ב) אף לגויים נותנים. מפני דרכי שלום. ומצואר צצ"י הר"ע צרטנורה [שקלים פ"א משנה ג ד"ה וקטנים] אצל התוספות יוס [עמוד תרע"ד ומ"ש] צצס הגהות מיימוניות [מגילה סוף פרק צ צעיר טוב צש משנה ד ד"ה כל כהן שאינו] כתב שהפוסקים חולקים וצצירא להו דצן י"ג חייב ונשים פטורים. צהגהות מנהגים [הלכות פורים אה מט"ו] כתב דנשים וילדים חייבים, ולא ידעתי מנא ליה האי. ואיתא צמשנה [ש משנה ג] כל קטן שהתחיל אציו לשקול על ידו שוב אינו פוסק. במקום דנהיגי

אומרים שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע צאותו מקום וצאותו זמן וכו' למחצית השקל שהיו נותנין צאדר ומאחר שלש פעמים כתיב תרומה [צ צפרשה [שמות ל, יג-טו] יש ליתן שלשה [צ] ויש ליתנו ב צליל פורים קודם צמתפללים מנחה [צ] וכן נוהגים בכל מדינות אלו [צ] ויש ליתן שלשה חצאים גדולים צמדינות אלו כי אין מטבע ששם מחצית עליה מלצד זו [צ] וצמדינות אויטטרייך יתנו שלשה חצאי וייר שנקראו גם כן מחצית [צ] וכן לכל מדינה ומדינה [צ] [צ] ואין חייב ליתנו רק מי שהוא ג מבין עשרים ולמעלה [צ] ויש אומרים שנותנים מחצית השקל לצדקה מלצד שלשה מחצית אלו [צ] ואין נוהגין כן:

